

№ 10.

Warszawa, d. 7 marca 1925 r.

№ 10.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak.-Przedmieście 5 m. 4, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Żłp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.
Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

SKF

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

POLECAMY WŁASNEGO WYROBU ZE SKŁADU

Obrabiarki do metali, tokarki, wiertarki, strugarki poprzeczne i podłużne, dłutownicze, gwinciarzki, szlifiarki narzędziowe, ryflarki, imadła równoległe.

Narzędzia precyzyjne: frezy różnego rodzaju, rozwiertaki, gwintowniki.

Wiertła spiralne i t. p.

Obrabiarki do drzewa: traki, piły taśmowe i tarczowe, strugarki, frezarki, wiertarki i t. p.

SZCZEGÓLOWE OFERTY NA ŻĄDANIE. — WIADOMOŚĆ:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki S. A.

WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA № 46, TELEFON № 106-99.

FUNDUSZ BEZROBOCIA *).

Ziemiński Zarząd Obwodowy Funduszu Bezrobocia, mieszczący się w Warszawie, ul. Nalewki № 2-a, VI-te piętro, lokal 21 — 22, tel. 408-30, zawiadamia nas, że z dniem 2 lutego r. b. została rozpoczęta akcja zabezpieczeniowa, obejmująca powiaty: Warszawski, Sochaczewski, Radzyński, Grójecki i Mińsko-Mazowiecki.

Zakłady pracy, podlegające ustawie z d. 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia i położone na terenie wymienionych powiatów obowiązane są:

1. Zarejestrować się w Ziemińskim Obwodowym Biurze Funduszu Bezrobocia w ciągu 7 dni podług wzoru, po który należy zgłosić się do Ziemińskiego Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy w Warszawie (adres, jak wyżej: ul. Nalewki № 2-a VI-te piętro, lokal 21—22).

2. Zaprowadzić rejestr wydawanych bezrobotnym zaświadczeń według wzoru, po który należy zgłosić się do Państw. Urzędu Pośr. Pracy (adres, jak wyżej).

3. Uzupelnic listy płacy stosownie do rozporządzenia ministra pracy i o. s. z d. 26.IX.1924 r. (Dz. Ust. № 84 z r. 1924 poz. 817).

4. Powiadomić niezwłocznie Ziemińskie Obwodowe Biuro Funduszu Bezrobocia, względnie instytucję zastępczą, o każdej dokonanej wypłacie zarobków robotników w myśl § 5 rozporządzenia ministra pracy i o. s. z d. 26.IX.1924 r.

5. Wpłacić do P. K. O. na rach. Zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia na konto 9600 należne Funduszowi wkładki od zakładów pracy.

Niewykonanie powyższych obowiązków karane będzie w drodze administracyjnej grzywną w wysokości do 1000 zł.

PRZYJĘCIE NOWYCH CZŁONKÓW DO P.Z.P.M.

Na posiedzeniu Rady Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w d. 27 lutego r. b. następujące fabryki zostały przyjęte w poczet członków Związku:

*) P. „P. M.“ z r. 1924, №№ 35, 41, 42 i z r. 1925 № 1.

Silniki elektryczne dla prądu trójfazowego do 20 K. M.
i prądu stałego do 6 K. M.

Prądnicę na prąd stały od 0,7 do 4,5 KW

Rozruszniki metalowe i regulatory

dla silników prądu trójfazowego i prądu stałego

Transformatory olejne prądu trójfazowego do 100 KVA

NAPRAWA WSZYSTKICH ELEKTRYCZNYCH MASZYN I APARATÓW

najtaniej i najlepiej wykonuje: |

THE INTERNATIONAL SHIPBUILDING AND ENGINEERING CO. LTD.
STOCZNIA GDAŃSKA

1. Polskie Zakłady Siemens Spółka Akcyjna. Fabryka w Rudzie Pabjanickiej pod Łodzią. Zarząd w Warszawie, ul. Foksal 18.
2. Fabryka Motorów Spalinowych „Silnik” w Warszawie, ul. Brühlowska 19.
3. Jan Bujak, Fabryka Przyrządów Mierniczych, Spółka Akcyjna we Lwowie, ul. Sadownicka 31.
4. Mechaniczna Fabryka Tkanin Drucianych i Ogrodzeń, W. Nebel, Zgierz.
5. Odlewnia Żelaza i Zakłady Mechaniczne „Nieborów”, st. kol. Niekłań, poczta Stąporków.
6. Fabryka WYROBÓW METALOWYCH Adolf Feigenbaum w Warszawie, ul. Targowa 44. Kantor — ul. Polna 64 m. 3.

ZMIANY W LIŚCIE CZŁONKÓW P.Z.P.M.

1. Fabryka Łódzka Tow. Akc. Wytwórni Maszyn Młyńskich „Młynotwórnia” przeszła na własność p. inż. Franciszka Pałaszewskiego i będzie prowadzona pod firmą: Wytwórnia Maszyn Młyńskich Inż. Fr. Pałaszewski, Łódź, ul. Rzgowska № 48/50.
2. Walcownia Miedzi „Główno”, pow. Brzeziński, została wydzierżawiona Spółce Akcyjnej Fabryk Metalowych Norblin, B-cia Buch i T. Werner.

ZE SPRAW CELNYCH. PRZEDŁUŻENIE TERMINU.

Na zasadzie rozporządzenia ministerjalnego z d. 27 lutego 1925 r., ogłoszonego w № 20 „Dziennika Ustaw” z r. b., termin mocy obowiązującej rozporządzenia o ulgach celnych (patrz „Przemysł Metalowy” Nr. 52 z r. 1924), który był przedłużony do d. 28 lutego 1925 r. (patrz „Przemysł Metalowy” Nr. 2 z r. b.), przedłuża się nadal aż do nowego rozporządzenia.

MIĘDZYNARODOWY TARG W POZNANIU.

Tegoroczny Targ w Poznaniu odbędzie się w dn. 3—10 maja. Łącznie z Targiem odbędzie się na terenach targowych Wystawa Związku Miast Polskich, który liczy 650 miast polskich jako członków. Związek zamierza urządzać zjazd przedstawicieli miast związkowych w Poznaniu w czasie trwania Targu.

WWÓZ LOKOMOBIL ZAGRANICZNYCH DO POLSKI.

W r. 1924 przywieziono do Polski z zagranicy:
Lokomobil parowych przewoźnych 392,5 tonn
„ „ stałych . . . 770,2 „
„ „ spalinowych przewoźn. 42,8 „
„ „ stałych . . . 67,1 „

Razem . 1272,6 tonn.

Ogółem przywieziono do Polski w r. 1924 z zagranicy 80 sztuk lokomobil, których łączną wagę inne źródło urzędowe podaje na 1301 tonn. Jak widzimy, obydwie liczby różnią się bardzo nieznacznie.

NOWA UMOWA HANDLOWA Z FRANCJĄ.

W № 5 „Przemysłu Metalowego” w artykule pod powyższym tytułem podaliśmy zestawienie zniżek celnych polskich na towary francuskie w zakresie przemysłu metalowego, które wyjął p. S. Fr. Królikowski w № 2 tygodnika urzędowego „Przemysł i Handel”. W dalszym ciągu podajemy zestawienie zniżek celnych francuskich na towary polskie, również tylko w zakresie przemysłu metalowego, które czerpiemy z załącznika do artykułu p. Królikowski w № 7 „Przemysłu i Handlu”.

System celny francuski składa się z dwóch taryf celnych: taryfy minimalnej, od której żadnemu krajowi ustępstw się nie daje i taryfy ogólnej (generalnej), od której daje się ustępstwa traktatowe różnej wysokości zależnie od kraju i towaru. Ustępstwa te polegają na zmniejszeniu stawki taryfy generalnej o pewien odsetek różnicy pomiędzy stawkami taryfy generalnej a minimalnej. Taryfa generalna jest zwykle czterokrotnie większa od minimalnej. Tak na przykład cło umowne (konwencyjne) na krosna tkackie do wełny, przywożone z Polski, dla których ustępstwo wynosi 80%, zaś stawka minimalna 5 i generalna 20, będzie wynosiło:

$$20 - (20 - 5)0,8 = 8 \text{ franków złotych za } 100 \text{ kg.}$$

Aby otrzymać cło rzeczywiste, płatne we frankach papierowych francuskich, należy stawkę cła konwencyjnego we frankach złotych pomnożyć przez współczynnik (mnożnik), który nie jest jednakowy dla wszystkich stawek (w zależności od kursu złota), lecz jest naogół różny i waha się dla różnych towarów od 1,5 do 8. W powyższym przykładzie współczynnik wynosi 5, czyli cło konwencyjne na polskie krosna tkackie dla wełny wynosi 40 fr. papier. franc. za 100 kg. Współczynniki w poniższej tabelicy podane są w wysokości, która obowiązywała w sierpniu ub. roku.

W nowej umowie z Francją towary polskie zostały umieszczone na 3-ch listach. Na liście B są wymienione towary, które będą opłacały stawki taryfy minimalnej, to znaczy, że dla nich ustępstwo wynosi 100%. Lista C zawiera towary, dla których ustępstwa wynoszą mniej, niż 100%, ale które nie podlegają klauzuli największego uprzywilejowania. Wreszcie trzecia lista D, tak zwana „lista asymilacyjna”, obejmuje towary, podlegające klauzuli największego uprzywilejowania, ograniczonej, co prawda, terytorjalnie; to znaczy, że towary tej listy otrzymują natychmiast i bezwarunkowo wszelkie korzystniejsze ustępstwa procentowe, które Francja przyznałaby w przyszłości któremukolwiek z krajów sąsiadujących z Polską, z którymi Francja była w stanie wojny w latach 1914—1918. Towary listy D wydrukowane są w zestawieniu kursowym.

№ taryfy francuskiej	N A Z W A T O W A R U	Ustępstwo.	Cło konwenc. we frankach za 100 kg.	Współczynnik
206	Żelazo i stal surowe w blokach	10%	16.65	1,7
207	Żelazo i stal walcowane lub kute w blokach, kęsach i prętach	50%	12.50	1,7
207 bis	Żelazo i stal walcowane, lub kute, w belkach szerokości w miejscach największych 3 mm. i mniej i t. d.	50%	16.25	1,3
207 ter	Stal narzędziowa	60%	33.—	2,6
207 quat.	Stale specjalne	60%	33.—	2,3
207 quinq.		60%	do 110.—	1,9
209	Żelazo i stal taśmowe, walcowane na gorąco	10%	24.05	2,4
209 bis	Żelazo i stal taśmowe, walcowane na zimno	10%	od 29.60	1,4
210	Blacha żelazna i stalowa	30%	do 48.10	1,4
210 bis	Blacha płaska ze stali niklowej	30%	od 21.70	od 1,4
211		60%	do 52.70	do 2,4
212	Blata blacha, miedziowana, ołowiowana lub cynkowana	60%	62.—	2,8
212	Drut żelazny i stalowy, choćby cynowany, miedziany i t. d.: o wytrzymałości mniej niż 70 kg. na mm ² i o średnicy			
	powyżej 2 mm.	60%	15.40	3
	1 — 2 mm.	60%	22.—	3
	0,5 — 1 mm	60%	26.40	3
	0,5 mm. i mniej	60%	44.—	3
	o wytrzymałości ra mm ² od 70 do 175 kg. i o średnicy jak wyżej			
	4 gradacje	60%	od 22.—	4
	o wytrzymałości na mm ² powyżej 175 kg. i o średnicy jak wyżej			
	4 gradacje	60%	od 37.40	4
	do 110.—			
214	Kola, bandażę i piasty do kół, żelazne lub stalowe, dla taboru kolejowego i tramwajowego			
	surowe	60%	20.—	2,6
	obrobione	50%	25.—	2,6
	dla lokomotyw:			
	surowe	50%	20.—	2,6
	obrobione	50%	30.—	2,6
215	Osie proste, dla taboru kolejowego i tramwajowego, osie osobno niewymienione, z żelaza i stali:			
	surowe	60%	17.60	5,5
	obrobione	60%	28.60	5,5
216	Osie wykorbione dla lokomotyw, żelazne lub stalowe:			
	surowe	60%	26.40	8.—
	obrobione	60%	44.—	8.—
361	Zarowe lampki elektryczne:			
	z nitką metalową, montowane	100%	500.—	2,9
	niezaopatrzone w armaturę (niezmontowane)	100%	700.—	2,7
ex 465 bis	Rurki z kartonu, owinięte powłoką metalową (izolacyjne)	60%	100.—	5,5
ex 496	Wyroby platerowane i wyroby złotnicze srebrzone i podobne wyroby złożone — od wartości	100%	100%	—
510	Maszyny parowe stałe, pompy parowe stałe, kompresory, motory, osobno niewymienione — tłokowe, wagi:			
	powyżej 100 000 kg.	100%	12.—	3,1
	50 000 — 100 000	100%	14.—	3,1
	1 000 — 50 000	100%	16.—	3,1
	250 — 1 000	100%	18.—	3,1
	100 — 250	100%	26.—	3,1
	50 — 100	100%	36.—	3,1
	mniej niż 50 kg.	100%	40.—	3,1
510	Motory spalinowe, jak wyżej	100%	od 12 do 40	3,1
511	Maszyny parowe lokomobilowe, łącznie z kotłami	60%	30.80	3,4
ex 512 bis	Maszyny hydrauliczne turbinowe, pompy	25%		3,2
515	Gremple niegarnirowane	100%	12.—	5
ex 516	Maszyny do oczyszczania, otwierania i przygotowywania wełny, bawełny i odpadków bawełnianych:			
	wagi powyżej 3 000 kg.	100%	12.—	5
	1 000 — 3 000	100%	15.—	5
	1 000 kg. i mniej.	100%	18.—	5
ex 516	Maszyny, przeznaczone do apretury i do wykończenia tkanin w sztuce	80%	od 19.20	4
	do 28.80			5
516 bis	Maszyny do suszenia i karbonizowania materiałów włóknistych	80%	28.80	5
ex 517—	Maszyny przędzalnicze i nawijacze do przędzenia wełny i bawełny gremplowanej	100%	od 12.—	5
—517 bis			do 9.—	5
ex 518	Maszyny do tkania wełny	80%	8.—	5
522	Maszyny rolnicze	25%		
ex 525 sex.	Maszyny dla wyrobu cementu; aparaty dla cukrowni i browarów. Przenośniki wahadłowe rolkowe	100%	10.—	3,2
ex 525 sex.	Inne aparaty osobno niewymienione	50%	25.—	3,2

№ taryfy francuskiej	N A Z W A T O W A R U	Ustępstwo	Cło konwenc. we frankach za 100 kg.	Współczynnik
526 — — 526 sex 527	Kotły, gazometry, radjatory, kaloryfery i t. p.	30%	od 27.90 do 55.80	2,4 do 3
	Aparaty cukrownicze, ogrzewniki do browarów, gorzelni i t. d., jeżeli miedź lub bronz przeważa wagowo, o wadze:			
	25 kg. i więcej	100%	20.—	3,9
	mniej niż 25 kg.	100%	40.—	3,9
528	Tarcze i taśmy do kard skórzane, zaopatrzone kolcami z żelaza lub stali, mające u podstawy niemniej 1 mm. średnicy	100%	60.—	3,2
529	Tarcze i taśmy do kard z drutu żelaznego lub stalowego, przytwierdzone do tkaniny, z kauczukiem lub bez	100%	165.—	3,2
529 bis	Tarcze i taśmy do kard skórzane, zaopatrzone w kolce żelazne lub stalowe, o średnicy mniej niż 1 mm.	100%	165.—	3,2
532	Części oddzielne maszyn i transmisji z żeliwa niekwalnego, obtoczone, opitowane i obrobione:			
	powyżej 1000 kg.	50%	30.—	4,3
	200 — 1000 kg.	50%	37.50	4,3
	200 kg. i mniej	50%	50.—	4,3
ex 532 ter	Koła rozpedowe (tylko do motorów Semi-Diesel): surowe z odlewni, tylko obdarte	100%	8.—	3
	inne	100%	12.—	3
533	Części żeliwne, żelazne lub stalowe oddzielne i t. d. (szereg stawek zależnie od wagi oraz obróbki)	60%	od 17.60 do 88.—	3,5
533 ter.	Wały proste pełne (cło zależnie od wagi i od obróbki)	60%		
533 qua	Wały proste wywiercone, wały wykorbione, wały korbowe (cło zależnie od wagi i od obróbki)	60%		
533 sex.	Części oddzielne kotłów i tym podobnych aparatów z blachy wytłaczanej, lub spawanej: surowe	60%	28.60	3,6
	obrobione	60%	39.60	3,6
533 oct.	Kadłuby dynamomaszyn i elektromotorów i t. d — surowe	50%		
534	Resory stalowe do powozów, samochodów, wagonów, lokomotyw: polerowane niepolerowane	40%	70.— 33.60	4,8 4,8
535	Części składowe z miedzi czystej, lub stopionej z innymi metalami (łożyska, kurki i aparaty dodatkowe do wody, gazu i pary i t. d.) (cło zależy od wagi i obróbki)	50%		
535 bis	Części składowe maszyn i transmisji osobno niewymienione, z dwóch lub więcej metali (szereg cel w zależności od wagi)	50%		
537	Narzędzia żelazne i stalowe:			
	rydło, topaty, motyki	50%	30.—	6
	kosy i sierpy	50%	75.—	2,6
	i t. d. (również narzędzia do obrabiarek)	50%		
541	Płótna (siatki) metalowe z żelaza i stali	100%		
542	Płótna (siatki) metalowe z miedzi lub mosiądzu	100%		
543 bis	Blachy dziurkowane z żelaza, stali, miedzi, mosiądzu, cynku i innych metali, zawierające w m ² najmniej 500 dziurek:			
	a) cylindryczne lub przyrząteczne	100%	stawki na blachę z odp. metalu plus a) 10.— b) 20.—	współczyn. na blachę z odpow. metalu
	b) innego kształtu	100%		
543 ter.	Kraty z żelaza, stali, miedzi, mosiądzu, cynku i t. p.	100%		
552	Wyroby żeliwne, nie obtoczone ani polerowane: panwie taboru kolejow. i t. d.	40%	7.70	5
ex 553	Rury żeliwne nie obtoczone, cylindryczne proste, do kanalizacji, grub. ścian 7 mm. i więcej	100%		
	Jak wyżej, mniej niż 7 mm.		4.—	5
ex 553 bis	Odlewy do maszyn lub ozdób, wagi powyżej 50 kg. w sztuce:			
	od 5 do 50 kg.		5.—	5
	mniej niż 5 kg.		6.—	5
555	Odlewy inne, niż części maszyn, pobielane, miedziowane, bronzowane, lakirowane, emaljowane lub uodpornione na oksydację		10.—	4,7
555 bis	Wyroby żeliwne: cylindry do motorów spalinowych lane, wagi:			
	więcej niż 60 klg.		7.—	5
	12 — 60 kg.		9.—	5
	mniej niż 12 kg.		11.—	5
556	Wyroby kuto-lane		—	—
557	Pieca, kominki, grzejniki i t. d.		—	—
557 bis	Garnki lane i t. p.		4.—	5,5
558	Konstrukcje żelazne o wadze najmniej 5 kg. w metrze bieżącym		9.—	4,9
558 bis	Jak wyżej o wadze mniej niż 5 kg. w metrze bieżącym		10.—	7,6
558 ter.	Okucia do wozów, w szczególności okucia taboru kolejowego, wagi:			
	15 kg. i więcej		12.—	5,3
	mniej niż 15 kg.		15.—	5,3
559	Wyroby ślusarskie:			
	zamki: całkowicie z żelaza		15.—	6,1
	skrzynkowe z żelaza z częściami z miedzi lub mosiądzu		20.—i 25.—	6,1
	skrzynkowe z miedzi		25.—i 30.—	6,1
559 bis	Kłódki do kufrów		od 15.— do 30.—	6,1

№ taryfy francuskiej	N A Z W A T O W A R U	Ustępstwo	Cło konwenc. we frankach za 100 kg.	Współczynnik
.559 qua 561	Zamki zasuwkowe, szarniry i t. d. . . . . Liny żelazne i stalowe	100%	15.—i20.— od 9.— do 55.—	6,1 lub 5 4,2
561 bis 562 bis	Drut kolczasty . . . . . Łańcuchy		11.— od 8.— do 15.—	4,2 4,2
567	Rury żelazne i stalowe: o średnicy wewnętrznej 9 mm. i więcej . . . . . mniej niż 9 mm. . . . . spawane, o średn. wewnętrznej 35 — 100 mm. . . . . 35 mm. i mniej . . . . . powyżej 100 mm. i t. d.		9.— 14.— 10.— 18.— 18.—	3,5 3,5 3,5 3,5 3,5
567 bis	Rury i węzownice bez szwu, dzwona kotłów z żelaza lub stali, średnicy wewnętrznej więcej niż 35 mm. i grubości ścianek 3 mm. i więcej jak wyżej, lecz o grubości ścianek mniej niż 3 mm. . . . . i t. d. (szereg stawek)		40.— 40.— —	2,1 3,1 —
.567 ter. 568	Butle stalowe bez szwu, do gazu sprężonego lub skroplonego . . . . . Naczynia kuchenne, emaljowane jednostajnie, pobielane . . . . . emaljowane dekoracyjnie, bez złocień, marmurkowane lub granitowane bez złocień . . . . . emaljowane dekoracyjnie ze złoceniami, marmurkowane lub granitowane ze złoceniami, drukowane więcej niż w dwa kolory lub złotem w arkuszach		80.— 28.— 35.— 40.— 20.—	3,5 3,4 3,4 3,4 3
568	Rezerwoary, kadzie ze stali emaljowanej i t. d.		20.—	3
568	Inne artykuły kuchenne emaljowane i t. d.	40%		
572	Wyroby kotlarskie miedziane	100%	20.—	2,8
572 bis	Narzędzia miedziane	100%	30.—	2,9
575	Artykuły osobno niewymienione z miedzi lub jej stopów	100%	40.—	3,5
578	Wyroby z cynku, zwyczajne, lakierowane, drukowane kolorami i t. d.	50%	—	—
579	Wyroby z niklu, stopionego z miedzią i cynkiem lub z metali niklowanych	50%	—	—
614 ter.	Samochody	100%	—	—

RYNEK TOWAROWY NA SUROWCE I ARTYKUŁY TECHNICZNE DLA PRZEMYSŁU METALOWEGO.

Ceny hurtowe na surowce i artykuły techniczne dla przemysłu metalowego w dniu 6 marca 1925 r. w złotych (pg. danych S. A. „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi“).

a) za 1 tonę franco wagon stacja załadowania:
 Surówka odlewnicza „Chlewiska“ na węglu Zł.gr. drzewnym . . . . . 150.—
 Surówka odlewnicza „Stąporków“ № I . . . . . 147.—
 „ „ Ostrowiecka № I . . . . . 147.—

Surówka odlewnicza Witkowska № I (ocłona) 161.—
 Żłom żeliwny (fragment lany) . . . . . 125.—
 Żelazo handlowe krajowe . . . . . 200.—
 Bednarka gorąco walcowana . . . . . 231.—
 Bednarka zimno walcowana . . . . . 401.—
 Walcówka (drut okrągły od 5½ do 13 mm., kwadratowy od 5¼ do 8 mm.). . . . . 247.—
 Blacha (cena zasadnicza) . . . . . 254.—
 Koks karwiński . . . . . 45.—
 Koks górnośląski twardy . . . . . 33.—
 „ „ miękki . . . . . 33.—

Tow. Akc. J. JOHN w Łodzi

WYRABIA JAKO SPECJALNOŚĆ:

Transmisje i części transmisyjne; **Koła** zębate; **Naprężacze** pasów i t. p. Konstrukcja lekka i solidna; wykonanie wzorowe; minimalne zużycie siły i smarów. Dostawa normalnych części z zapasu.

Tokarki szybkotnące, konstrukcji nowoczesnej wykonane najdokładniej, o wysokości kłów 150, 230 i 300 mm i długości toku do 3 metrów. Łby rewolwerowe, lunety, uchwyty samocentrujące. **Imadła** równoległe o szerokości szczęk 100 mm.

Wiertarki słupowe 32 i 40 mm.

Kalandry wszelkiego rodzaju dla przemysłu włókienniczego i papierniczego jak: rolkowe, frykcyjne, wodne, matowe, **finiszowe** prasy nieckowe (Muldenpressen). Wykonanie pierwszorzędne, w niczem nieustępujące najdroższemu zagranicznemu kalandrom. Około 200 kalandrów w ruchu. **Reparacja** wałców, obtaczanie, szlifowanie i objanie bawełną, jutą lub papierem.

Śruby z nakrętkami wszelkiego rodzaju.

Kotły żeliwne oryg. Strebel'a do ogrzewań centralnych.

Ruszty ekonomiczne podług własnego systemu i **odlewy** według nadesłanych modeli lub rysunków.

Własne biura sprzedaży:

WARSZAWA   LWÓW   KRAKÓW   POZNAŃ   KATOWICE   LUBLIN   GDAŃSK
 Jerozolimska 51   Zyblikiewicza 39   Basztowa 24   Wały Z. Augusta 2   Batorego 4   Krak.-Przedm. 58   Schüsseldamm 62

Węgiel kowalski myty cieszyński	37.35
górnosląski gruby	29.—
Węgiel dąbrowski gruby	23.—
Cegła ogniotrwała normalna (za sztukę gr. 15)	56.—
" kopulakowa	65.—
Gлина ogniotrwała mielona	25.—
Zaprawa szamotowa	35.—
Grafit podwójnie szlamowany (bez cła) . . .	141.—
Kamień wapienny	5,50

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej
w dn. 6. III. 25 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminium	3055	Miedź standard	1649
Antymon	1698	Ołów miękki	1112
Cyna standard	6219	Nikiel	4032
Cynk hutniczy	936	Rtęć	9680
Miedź elektrolityczna	1680	Srebro za 1 kg.	106

Tendencja spokojna

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.
REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

- Armatura na parę i wodę:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Beczki żelazne:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Bryczki:**
Szydłowiecka Fabryka Bryczek Bracia Węgrzeczcy, Fabryka w Szydłowcu Biuro w Warszawie Wspólna 4 m. 3 tel. 192-40.
- Dźwigniki—Łańcuchy:**
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Zórawia 12. tel.: 29-64 i 220-00.
* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Garunki i przewody rurowe:**
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Garbarskie maszyny:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Gryzarki:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Gryzarki uniwersalne:**
Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
- Gwoździarki i ciągariki:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Imadła:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Imadła ślusarskie kute:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Kalandry:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Konstrukcje żelazne:**
Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.
* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Konstrukcje żelazne, schody, cieplarnie:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Kotły parowe:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
* Spółka Akcyjna Budowy Kotłów Parowych i Maszyn. „W. Fitzner i K. Gamper” w Sosnowcu.
- Karoserje:**
Koła samochodowe ciężarowe Szydłowiecka Fabryka Bryczek Bracia Węgrzeczcy, Fabryka w Szydłowcu Biuro w Warszawie Wspólna 4 m. 3 tel. 192-40.
- Kuto lane odlewy:**
Inż. Gniazdowski Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
- Kuźnie polowe:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Liny stalowe—Drut stalowy:**
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Zórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.
- Lokomobile przemysłowe:**
Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Łańcuchy „Galla”:**
Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów, Bracia Mencil, Fabryka Wytrobów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Maszyny rolnicze:**
Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Młocarnie szerokomłotne syst. „Jaehne”:**
Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
- Maszyny ceglarskie:**
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Narzędzia do obróbki metali:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Obrabiarki do metali i drzewa:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Odlewy żelazne:**
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Odlewnie żelaza:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Odlewnie żelaza i metali:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Okna żelazne:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
- Okna żelazne i drewniane** z własnym okuciem fabrycznym: Jan Broda, Toruń.
- Okucia budowlane i meblowe:**
Jan Broda, Toruń.
- Piece żelazne syst. powolnego spalania:**
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Prasy ekscentryczne, frykcyjne i balansowe:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Prasy, tłoczarki cierne: mimośrodowe i balansowe:**
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Pędnie:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
* B-cia Steinberg i S-ka, w Warszawie Wronia 80.
* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Pompy:**
Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.
- Prasy mimośrodowe:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Ruszt do palenisk ruchomych i stałych:**
St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.
- Sikawki i narzędzia ogniowe:**
Bracia Mencil, Fabryka Wytrobów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Suwnice (krany) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:**
Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
* Bracia Jenike, inż. Warszawa, Zórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.
* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Sruby, nakrętki, nity:**
Bartelmuss i Suchy, Bielsko (Śląsk).
- Sruby:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Strugarki:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Suwnice:**
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Taczki żelazne 75 i 100 litr. pojemności:**
Jan Broda, Toruń.
- Tokarki:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Turbiny wodne syst. Francis'a** o wysokim współczynniku pożytecznego działania, L. Warwański, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.
- Urządzenie do motorów na gaz ssany (generatory):**
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Walce młyńskie utwardzone:**
St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.
- Walce żeliwne utwardzone:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Wiertarnie kolumnowe szybkie:**
Najnowszego typu. L. Warwański, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.
* Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
- Wiertarki:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.